

Waar nog een broodje in zit...

door Kees Valk.

Fotografie Piet Marée.

Vlak om de hoek van de grote brede winkelstraat begint het armoe-bestaan van een wonderlijk volkje.

We zijn aan de zelfkant van het stadsleven, desniettemin in het hartje van de stad. Scheef gezakte gevels, vervelozes panelen en deurposten, gelapte ruiten, gehavende puien, uitgesleten dorpels. En zoals de huizen zijn, zijn de mensen.

Vrouwen met gerimpelde kousen en rokken met rafels; vetterig en lobbedoezerig, ongekamde haren en gele handen. Mannen, met kapotte schoenen, glimmende broeken, gonjezakkerige jassen, kapotte sjokkiespetten en verdorde gezichten.

199 Verder is de straat bevolkt met peenharige kinderen, gescheurde kleren om het margere lijf, vieze neuzen, veel geschreeuw en

gejoel, zwart en vuil en vet en goor en veel!

Vervallen als de gevels hunner huizen zijn deze mensen.

Nochtans zijn het mensen en ze moeten leven.

Maar wáár leven ze van?

Dat is op het eerste gezicht onbegrijpelijk, maar wanneer men de buurt wat nauwkeuriger bekijkt zie je dat dit volkje leeft van de handel. Het zijn handelslui optima forma!

Wanneer je er door loopt taxeren ze je op je kooplust en koopkracht.

Er is een winkel waar men gebakken vis verkoopt. Een vrouw staat in wit mouwschort in de deuropening en wacht op klanten. De baklucht is scherp en prikke-

lend. Een gebarsten schaal met gebakken visjes staat op een plank in de „etalage.“ Verder is er niets te zien.

Een winkel er naast verkoopt vistuig: hengellatten en simmetjes en visbakjes. In deze buurt wonen dan ook de echte peurders, mensen die 's nachts om twee uur door alle wind en weer er op uittrekken, daar ze toch niets anders te doen hebben. Een armzalig goudvissenbakje staat voor de etalage-ruit. De beestjes schijnen van het moordtuig rondom hen geen last te hebben, ze liggen kalm-filosofisch in het groenige water te soezen.

Dan volgt een winkel waar getracht wordt aan de geestelijke behoeften van de straatbewoners te voldoen. Voor het raam liggen Lord Listers en andere populaire detectivenverhalen, losse, gescheurde exemplaren, maar ook al of niet complete jaargangen van obscure tijdschriften, bijeen gebonden met touwtjes en schoenveters, voorts uit-de-band-gerukte romannetjes, „Het geheim van de Groene Zee,“ „De Parel der Woestijn,“ „De Schat van het Zilvermeer,“ „Het Offer van Julia,“ enz. Zuivere romantiek allemaal, dezelfde titels die je vindt boven de bioscoopgangen, waar deze mensen hun schamel overgespaarde centen gaan opmaken. Het is ook geen wonder dat dit volk behoefte aan romantiek heeft.

Even verder staan we voor een winkel van „abonnementskleding.“ Een zeer wonderlijk amalgama van alles wat gedragen wordt door alle mensen uit heel de wereld, uit alle rang en stand, ambt en beroep, nering en bedrijf. Je kunt deze winkel ingaan als gewoon sjofel burgertje en er een half uur later uit komen als: kapitein, zee-officier, bruidegom, agent van politie, brugwachter, conferencier, dominé of palfrenier. En niemand denke dat we aan het einde van de lijst zijn!

Twee stappen er naast staan we voor een „schoenwinkel.“ Niet omdat je uit de winkel er naast wel gekleed maar ongeschoeid de deur uit zou moeten, maar deze zaak heeft zich in schoeisel gespecialiseerd. Ook dit is allemaal gedragen goed. Je ziet er nonchalant door elkaar gesmeten: een paar bootwerkersschoenen en een paar slangenleder dansmuiltjes, een paar baggerlaarzen en een paar huispantoffels, een paar scheefgelopen vetleren werkschoenen

en een paar babyschoentjes, voorts zijn ze dikbezoold, half versleten, helemaal versleten, hele zolen en zolen met gaten, scheve hakken naar binnen en scheve hakken naar buiten, gerimpelde neuzen en gladde neuzen, schoenen met veters en schoenen zonder veters, knooplaarzen met knopen en knooplaarzen zonder knopen, en bij dit alles heb je het grote voordeel, dat als je je maat kiest er geen ene schoen bij is die je knellen zal. . . .

Weer een paar stappen verder woont een lompenman. Met grote letters staat met krijt op grof bordpapier geschreven: „Lompen zes cent per KG.“ We dachten al dat alles wat in deze straat te koop was lompen waren, maar we hebben ons vergist. De Lompenzaak is hier en alle andere winkels verkopen serieuze waar.

Wij kijken door de gesloten deur. Er is niemand te zien. Lompen schijnen in deze wijk niet te bestaan. Op de vloer van de winkel liggen wat oude kleren en wat beenderen, dat is alles. We zien ook nog een rudiment van een kinderwagen en het onderstel van een sportkar, ouderwets type. We lopen verder. Een winkeltje er naast is eigenlijk geen winkel, maar een donker hol, zes treden moet je een trap af om op de begane grond te komen. We wagen de sprong!

Dan zien we daar een vrouwtje zitten. Verschrompeld en in elkaar gedoken, een rimpelvrouwtje in zwarte omslagdoek. Ze zit op een omgekeerde emmer. Als onze ogen aan de schemer gewend zijn vraag ik:

— Wat voert u hier uit?

— Ik koop flessen op, meheer.

— Flessen?

Ik kijk in 't rond en zie een hoop flessen liggen. Bierflessen, jeneverflessen, flessen van oude Bols, azijnflessen, spiritusflessen, eau de cologne-flessen, zuurtjesflessen, wijnflessen, zuigflessen, allemaal flessen, waar eenmaal vocht in gezeten heeft, maar nu leeg zijn. Dik onder 't stof, gebarsten, met en zonder hals, met en zonder ziel, dikbuikige flessen, langhalzige flessen, groene flessen, witte flessen, rode flessen, paarse flessen. Ik zie ook scherven van flessen.

Verbaasd kijk ik het stelletje aan.

— Kunt u hier nou nog wat mee verdienen? vraag ik ten laatste.

— Och meheer, je weet niet waar nog 'n broodje in zit. . . .

Ik weet het inderdaad niet....

— Wat verdien je nou aan die flessen, waag ik te vragen.

Ze haalt de schrompelige schouders op.

— Vroeger ging het goed, toen verdiende je twee senten an 'n fles, maar teugewoorig

201 ben je blij as je 'n hallevie d'r op verdient.

„'n Hallevie" op 'n fles.

Daarvoor zit die goeie ouwe ziel hier heel de dag te wachten....

Ik probeer het wankel trapje op te klimmen. We lopen de straat uit met een benauwenis om het hart en mompelen:

„Waar nog een broodje in zit!"

